

Mandat til å utarbeide rammeplan for samisk lærerutdanning

- Arbeid med overordnet styring av lærerutdanning – fase 3C

Kunnskapsdepartementet gir med dette rammeplangruppen for samisk lærerutdanning i oppdrag å utarbeide forslag til innholdet i hoveddelen og underkapitler i én ny felles rammeplan for samiske lærerutdanninger. Denne vil erstatte dagens tre rammeplaner for samiske lærerutdanninger.

Et mål med å lage en ny felles rammeplan for samisk lærerutdanning er å styre lærerutdanningene mer overordnet for å gi institusjonene mer fleksibilitet og handlingsrom til å utvikle lærerutdanninger av høy kvalitet, til det beste for barna og elevene, og samfunnet som helhet. Mindre detaljert rammeplanstyring har til hensikt å åpne for større mangfold i og mellom de ulike lærerutdanningene i nært samarbeid med praksisfeltet. Dette skiftet i styring bygger på at regjeringen har tillit til at de høyt kompetente fagmiljøene i lærerutdanningene er godt rustet til å utvikle utdanninger som sikrer kvalitet, regionale tilpasninger og nyskaping i tråd med samfunnets, barnehagens og skolens behov.

Bakgrunn

I mars 2025 besluttet regjeringen å igangsette en prosess der vi går fra elleve til to rammeplaner, én rammeplan for lærerutdanning og én rammeplan for samisk lærerutdanning.

Lærerutdanningene bidrar til å forme lærerprofesjonen og bidrar dermed også til å forme samfunnet. Derfor er det av stor samfunnsmessig betydning at utdanningene styres på en hensiktsmessig og tidsriktig måte. Allerede i 2022 gikk Kunnskapsdepartementet i gang med et arbeid for å redusere rammeplanstyringen av lærerutdanningene. Arbeidet følger blant annet opp strategien *Lærerutdanning 2025* (2017) og Meld. St. 19 (2020– 2021) *Styring av statlige universiteter og høyskoler*. Sommeren 2023 forenklet departementet eksisterende rammeplaner etter institusjonenes anbefaling. Senere samme år nedsatte regjeringen en ekspertgruppe som fikk i oppdrag å vurdere hvordan lærerutdanningene kunne styres mer overordnet. Ekspertgruppen leverte sin sluttrapport sommeren 2024. Hovedanbefalingen var å innføre én felles rammeplan for alle lærerutdanningene, med en fellesdel og flere underkapitler rettet mot de ulike kontekstene vi utdanner lærere til. I samråd med Sametinget vedtok departementet å redusere antallet rammeplaner for lærerutdanning til to, og at begge rammeplanene bygges etter samme mal.

Kunnskapsdepartementet har gitt Faglig råd for lærerutdanning 2025 (FRLU) i [oppdrag](#) å utarbeide forslag til blant annet struktur og deler av innholdet i ny felles rammeplan for lærerutdanning. 15. august [leverte](#) FRLU utkast til struktur for hoveddel, inndeling i og mal for underkapitler, anbefaling til hvordan regulere nivåer i ulike lærerutdanninger, læringsutbyttebeskrivelser og praksis i ny rammeplanen for lærerutdanning. 15 oktober 2025 [leverte](#) FRLU forslag til innholdet i hoveddelen i rammeplanen for lærerutdanning. FRLU hadde i sitt oppdrag at det også skal ta hensyn til at løsningsforslaget de leverer, skal kunne brukes som utgangspunkt for å utarbeide den nye felles rammeplanen for samisk lærerutdanning. 3. oktober 2025 nedsatte departementet åtte arbeidsgrupper som skal utarbeide forslag til innholdet i underkapitler i ny felles rammeplan for lærerutdanning. Arbeidsgruppene for underkapitlene skal levere sine forslag 15. januar 2026. Departementet

vil presisere at ny felles rammeplan for lærerutdanning skal kvalifisere studentene til å ivareta kunnskap og opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske barn og elevers rettigheter i tråd med gjeldende lov- og regelverk.

Formålet med oppdraget

Én felles rammeplan for samiske lærerutdanninger skal fremheve og styrke fellesskapet i lærerprofesjonen.

Rammeplanens hoveddel skal beskrive formål, verdier og kjernekompetanser som skal være felles for alle lærere som har fullført en samisk lærerutdanning. Overgang til én felles rammeplan for samisk lærerutdanning skal likevel ikke viske ut velbegrunnede oppdelinger av lærerroller. Føringer som er særlig kontekstavhengige og som ikke gjelder alle, skal ivaretas i rammeplanens underkapitler.

Rammeplanen skal derfor ha underkapitler med spesielle reguleringer som får frem hvilke ulike kompetansebehov det er i de forskjellige kontekstene man utdanner lærere til.

Institusjonene skal ha tilstrekkelig handlingsrom til å kunne utforme utdanningstilbud tilpasset lokale behov i samarbeid med barnehager og skoler.

Underkapitlene skal bidra til å gjøre feltet oversiktlig. Utdanningstilbud bygget på ett eller flere underkapitler skal angi noen sentrale kvalitetshensyn og minimumskrav. Dette skal sikre likeverdighet mellom alle lærerutdanninger i hele landet. Det skal også være tydelig for studenter, fremtidige arbeidsgivere og samfunnet hvilken kompetanse utdanningstilbudene gir.

Rammeplanen for samisk lærerutdanning skal utformes slik at den står seg over tid og skal kunne tilpasses endringer i barnehagen, skolen og i samfunnet ellers.

Oppdraget til rammeplangruppen for samisk lærerutdanning er å komme med forslag og anbefalinger om:

- **Innhold i rammeplanens hoveddel:** Hva er viktige fellesverdier, felles kunnskapsområder og kompetanser for lærere i samisk barnehage, grunnskole og videregående opplæring, inkludert forberedende og videregående opplæring for voksne?
- **Innhold i underkapitlene:** Hva er kjernekompetansen for lærere i utdanningsområdet underkapitlet dekker? Hvilke spesifikke reguleringer er nødvendige?

Oppdraget

Kunnskapsdepartementet ber rammeplangruppen, med utgangspunkt i formålet med oppdraget, om å utarbeide forslag til:

1. innholdet i hoveddelen for én felles rammeplan for samisk lærerutdanning
2. innholdet i underkapitlene i rammeplanen for samisk lærerutdanning

Rammeplangruppen skal utforme innholdet for hoveddel og underkapitler i rammeplan for samisk lærerutdanning etter følgende struktur:

§1 Virkeområde
§2 Formål
§3 Partnerskap i lærerutdanning
§4 Grunnleggende forutsetninger for all lærerutdanning
§5 Felles kjernekompetanser
§6 Utdanningenes nivå
§7 Særlige bestemmelser om utdanningens innhold
§8 Nasjonale retningslinjer og studieplan
§9 Innpass
§10 Unntak
§1x¹ *Navn på utdanningen [Underkapittel]*

§1x-1 Spesifikke reguleringer for utdanningen

Stikkord for hva som *kan* inngå her:

- Utdyping av felles kjernekompetanser
- Fag/fagkombinasjoner
- Praksisopplæring
- Prinsipper for oppgavearbeid og vurdering av studentenes læringsutbytte/kvalifikasjoner

Om forholdet mellom rammeplan for samisk lærerutdanning og rammeplan for lærerutdanning

Rammeplangruppen skal benytte strukturen i forslaget fra FRLU om ny felles rammeplan for lærerutdanning. Gruppen kan tilpasse strukturen og begrepsbruken slik at den passer for de samiske lærerutdanningene og sikrer at mangfoldet i Sápmi reflekteres i strukturen.

Det er avgjørende at samiske språk og kultur gis en grunnleggende og gjennomgående plass i rammeplanen.

Rammeplangruppen skal ta utgangspunkt i forslaget fra FRLU til innhold i hoveddel i ny rammeplan for lærerutdanning. Blant annet gjelder det i beskrivelsen av viktige fellesverdier, felles kunnskapsområder og kompetanser for alle lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring, inkludert lærere som underviser voksne i henhold til opplæringsloven. Hoveddelen og underkapitlene skal fungere som ett sammenhengende dokument. Rammeplangruppen skal sikre at rammeplanen bygger på urfolksdidaktiske perspektiver og samisk tradisjonell kunnskap (árbediehtu, duodji, birgejupmi). Alle samiske lærerutdanningene skal favne det samiske perspektivet. Rammeplanen skal legge til rette for læringspraksiser som er forankret i samisk tradisjonell kunnskap, samtidige samfunnsutfordringer og fremtidige behov.

¹ x viser til nummer på hvert underkapittel, for eksempel er underkapittel for lærerutdanning rettet mot barnehage § 11, grunnskole trinn 1-4 § 12 osv.

Forholdet mellom hoveddelen og underkapitlene

Prinsippet for rammeplanen er at reguleringer som er felles for alle lærerroller og lærerutdanninger legges i rammeplanens hoveddel. Rammeplangruppen skal derfor utforme innholdet i hvert underkapittel slik at teksten i underkapitlene utfyller og supplerer hoveddelen og ivaretar det spesifikke ved samisk lærerutdanning rettet mot ulike utdanningsområder.

Spesielle føringer for underkapitlene

Underkapitlene skal ha samme inndeling som rammeplan for lærerutdanning. Rammeplanens underkapitler skal bidra til at institusjonene skal kunne utforme utdanningstilbud som kombinerer flere underkapitler fra rammeplanen for lærerutdanning, eller kun utvalgte underkapitler.

1. barnehage
2. grunnskole trinn 1–4
3. grunnskole trinn 5–7
4. grunnskole trinn 8–10
5. videregående skole, fellesfag og studieforberedende utdanningsprogram
6. videregående skole, fag- og yrkesopplæring
7. forberedende og videregående opplæring for voksne
8. praktiske og estetiske fag

Rammeplangruppen skal ta utgangspunkt i forslaget fra arbeidsgruppene for underkapitler til ny felles rammeplan for lærerutdanning når dette foreligger i januar 2026, i utformingen av innholdet i underkapitlene. Underkapitlene skal være overordnede, tydelige og kortfattede i formen. Innholdsformuleringene i underkapitlene skal gi institusjonene klare rammer for å utforme lærerutdanninger rettet mot ulike utdanningsområder.

Reguleringene bør primært utformes som prinsipper i likhet med hoveddelen.

Gjentakelser fra hoveddelen og/eller internt i underkapittelet skal så langt som mulig unngås. Likt budskap i flere underkapitler bør hvis mulig formuleres likt. Underkapitlene skal ikke brukes til å gjenintrodusere detaljerte bestemmelser fra de opprinnelige rammeplanene.

Rammeplangruppen skal i underkapitlene sikre at alle tre hovedspråkområdene (nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk) blir ivaretatt.

Særskilt om underkapittel 7 om forberedende og videregående opplæring for voksne

For å bli ansatt i lærerstilling i den forberedende opplæringen for voksne og videregående opplæring for voksne, kreves det nå pedagogisk utdanning i samsvar med rammeplanene for lærerutdanningen (opplæringsloven § 19-13, opplæringsforskriften §17-1). Med utvidet rett til videregående opplæring vil voksegruppen kunne øke og også bli mer mangfoldig. Rammeplangruppen skal utrede behovet for et eget underkapittel i samisk lærerutdanning for forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne, og alternativt komme med forslag til hvordan sikre tilfanget til nødvendig kompetanse i skolen for denne målgruppen blir ivaretatt i de øvrige underkapitlene og hoveddelen.

Særskilt om underkapittel 8 om praktiske og estetiske fag

I Meld. St. 34 (2023–2024) vil regjeringen bidra til å utvikle en mer praktisk skole som gir mer praktisk, variert og relevant læring i skolen. For å støtte kommunene, skolene og lærerne i arbeidet, vil regjeringen utvikle et nasjonalt program som skal bidra til mer praktisk læring i og på tvers av fag. Programmet skal bestå av økonomiske, pedagogiske, kompetansebyggende og veiledende ressurser. Universiteter og høyskoler får en sentral rolle i dette arbeidet, og må også ta et ansvar for å gjenspeile dette målet i sine undervisningsplaner for studenter i grunnutdanning for lærere, og i sine etter- og videreutdanningstilbud. Rammeplangruppen for samisk lærerutdanning skal også utrede behovet for eget underkapittel for disse fagene, og alternativt komme med forslag til hvordan sikre at de praktiske og estetiske fagene blir ivaretatt i de øvrige underkapitlene og hoveddelen.

Forutsetninger og avgrensninger for arbeidet

1. Rammeplan for lærerutdanning og rammeplan for samisk lærerutdanning skal være likeverdige og kandidatene som uteksamineres i tråd med disse rammeplanene må ha likeverdig kompetanse slik at de kan jobbe både på samiske og ikke-samiske barnehager og skoler.
2. Departementet har besluttet at rammeplanen skal fastsettes som en forskrift, og arbeidet må derfor ivareta generelle krav til utforming av forskrifter.
3. Leder av rammeplangruppen skal sikre at intensjonene i forslaget fra FRLU til ny felles rammeplan for lærerutdanning blir ivaretatt gjennom dialog med leder i FRLU, sekretariatene for rammeplan for lærerutdanning og for samisk lærerutdanning.
4. Nasjonale retningslinjer for lærerutdanningene skal utvikles av utdanningsinstitusjonene i fellesskap, i samarbeid med representanter for arbeidslivet og skal ikke forskriftsfestes. Disse inngår ikke i oppdraget til rammeplangruppen.
5. Lærerutdanningsprogrammene skal holdes på samme nivå i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket som i dag, og nivåreguleringer legges til rammeplanens hoveddel.
6. Innholdsformuleringene skal, så langt det er formålstjenlig, utarbeides i tråd med FRLUs råd om kjernekompetanser. Læringsutbyttebeskrivelser skal ikke formuleres i rammeplanen, men utarbeides på institusjonsnivå.

Åpenhet og involvering

Rammeplangruppen for samisk lærerutdanning skal ha en åpen arbeidsform og, innenfor hva som er mulig gitt fristene for dette oppdraget, involvere relevante aktører på en hensiktsmessig måte. Det er etablert et nettsted for arbeidet: [Arbeid med mer overordnet styring av lærerutdanningene](#). Interesserte skal kunne følge arbeidet via denne siden.

Sekretariat

Et sekretariat ledet av Samisk høyskole vil betjene arbeidsgruppen. Sekretariatet vil delta i rammeplangruppens møter, bidra med tekstutkast i samarbeid med rammeplangruppen, møteinnkallinger og andre praktiske gjøremål som naturlig hører til rammeplanarbeidet.

Sekretariatet skal sikre nødvendig dialog mellom rammeplangruppen og arbeidsgruppene som utformer forslag til innhold i underkapitlene i ny felles rammeplan for lærerutdanning.

Sekretariatet skal ferdigstille tekstforslaget fra rammeplangruppen. Departementet vil be sekretariatet om å sørge for nord-, lule- og sørsamisk versjoner av forslaget som departementet skal sende på høring, og samisk versjon av endelig forskrift.

Tidsplan og leveranser

Rammeplangruppen for samisk lærerutdanning leverer svar på oppdraget til Kunnskapsdepartementet innen 1. juni 2026.

Kunnskapsdepartementet ønsker konkrete forslag til innholdet i hoveddelen og underkapitlene. Det er også ønskelig med en skriftlig redegjørelse som begrunner anbefalingene, og som viser hva som er de spesielle kjennetegnene ved rammeplan for samisk lærerutdanning sammenlignet med rammeplan for lærerutdanning. Vi ber om at det begrunnes særlig dersom strukturen i forslaget avviker fra strukturen i forslaget til ny felles rammeplan for lærerutdanning

Departementet ønsker dialog med sekretariatet og leder for rammeplangruppen underveis i arbeidet for å kunne gjøre avklaringer ved behov.

Kunnskapsdepartementet vil senere sende ut et forslag til ny rammeplan for samiske lærerutdanninger på ordinær høring før den fastsettes.